

Posudek bakalářské práce

Název práce: Sociální práce ve zdravotnickém zařízení s geriatrickým seniorem

Autorka: Veronika Bílková

Posudek zpracovala: PhDr. Hana Janečková PhD., Evangelická teologická fakulta UK, 3. lékařská fakulta UK

Jde o převážně teoretickou práci vycházející z odborné literatury. Autorka se též opírá o své praktické zkušenosti, které získala během své odborné praxe. Těchto zkušeností využila při zpracování čtyř zajímavých kazuistik, které jsou prezentovány v příloze bakalářské práce.

Na začátek je třeba poznamenat, že práce bohužel už v samotném názvu používá chybný výraz „geriatrický senior“, který je zároveň řazen i mezi klíčová slova a prostupuje celou bakalářskou práci. Toto slovní spojení však nelze použít. Podobně na s. 11 věta „Geriatrickým seniorem se myslí člověk starší 65 let s typickými geriatrickými rysy“, naznačuje, že autorka zcela nepochopila výraz „geriatrický“, který sám o sobě zahrnuje slovo geront = stařec. A má tedy stejný význam jako slovo „senior“ (věkem starší, stařec). Geriatri navíc uvádějí, že jejich typickým (tedy geriatrickým) pacientem je člověk nad 75 až 80 let (Kalvach Z. a kol. Geriatrické syndromy a geriatrický pacient, Praha, Grada 2008, s. 25 – autorkou necitován, pouze sekundárně na s. 19).

Autorka se na 81 stranách zabývá problematikou sociální práce ve zdravotnictví s důrazem na práci se starými lidmi na nemocničních lůžkách a při jejich propouštění. Podrobně řeší téma tzv. plánovaného propouštění. Čerpá z relevantní literatury (Matoušek, Kuzníková) a je třeba ocenit, že dohledala tituly, které nebývají často citovány, nicméně patří k průkopnickým pracím v tomto oboru u nás (Trčková, Chlumecká, Šimek). To se týká i zahraničních zdrojů, které autorka využila. Je správné, že pro definování kvalifikačních požadavků a činností se opřela o zdravotnickou a sociální legislativu, vztahující se k personálnímu zajištění zdravotně sociální práce ve zdravotnictví.

V první části jsou popsány nejvýznamnější zdravotní komplikace vyskytující se u geriatrických pacientů a jejich základní životní potřeby. Druhá část pak navazuje tématem vlastní sociální práce ve zdravotnictví. Zabývá se vývojem sociální práce v ČR obecně a zásadními tématy sociální práce ve zdravotnictví, zejména důstojností nemocného člověka. Kapitola, která je z hlediska tématu podstatná, tj. „Náplň práce sociálního pracovníka ve zdravotnických zařízeních“, je neúměrně stručná. Až v kapitolách, kde jsou rozvedeny metody sociální práce ve zdravotnictví a aplikovány jednotlivé teoretické koncepty, se ukazuje, že autorka důležitá témata tohoto oboru neopomíjí a problematiku promýšlí ze všech souvisejících perspektivách (za důležitou považují např. pozornost věnovanou rodině a jejímu místu v procesu plánování, komunikaci s klientem či interdisciplinárnímu týmu). Cenná je 5. kapitola popisující detailně proces propouštění geriatrického pacienta z nemocničního zařízení a úlohu zdravotně-sociálního pracovníka v něm.

V práci se však objevují některé nepřesnosti. Ty nacházíme např. v kapitole o vývoji sociální práce v ČR (2.2.), která určitá tvrzení neopírá o důvěryhodné zdroje (např. tvrzení, že po r. 1968 došlo k přerušení vývoje sociální práce). Větší pozornost by zasloužilo hned na počátku práce, ale i později

(např. na s. 43 - 44) rozlišení pozice zdravotně-sociálního pracovníka, kterým je zdravotnický pracovník s odbornou způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání, a pozice sociálního pracovníka ve zdravotnictví, který nemá odbornou způsobilost a řadí se mezi tzv. jiné odborné pracovníky ve zdravotnictví, kteří nemohou pracovat samostatně nýbrž pod odborným dohledem zdravotníka. Autorka nepostihla zřetelně (ani v kapitole 2.3., kde se zabývá legislativním rámcem pro sociální práci ve zdravotnictví), jaký je rozdíl mezi těmito dvěma pozicemi. Kapitola 2.6. (s. 44) nazvaná Interdisciplinární tým je velmi krátká a odvolává se na kapitolu 2.2., která se však věnuje historickému vývoji sociální práce.

Problémy má autorka s kvalitou jazykového vyjadřování, zejména s řazením slov ve větě (viz např. věta v anotaci: Zdravotně-sociální pracovník, který je členem geriatrického týmu, přispěje k zajištění tohoto způsobu života tím, že plánuje proces propouštění se seniorem do jeho přirozeného prostředí – nikde není řečeno o jakém způsobu života autorka mluví) a gramatickou shodou mezi větnými členy (s. 42 – vztahu mezi ním a seniora; nabízí podporu seniora namísto seniorovi). Ve slově senior je často použita koncovka, která neodpovídá užitému pádu. Jindy by mohl být zvolen modernější, méně degradující jazyk, kterým se hovoří o seniorech (o osamělém člověku bychom dnes řekli „působením potíží volá o pomoc“ namísto „vynucuje si pozornost způsobem potíží“). Není také vhodné spojení „typické komplikace geriatrického pacienta“, lépe by bylo „komplikace geriatrických onemocnění“ nebo „komplikace, se kterými se setkáváme u geriatrických pacientů“. Podobně „nejpotřebnější je potřeba“. Na s. 29 jsou zbytečná a navíc matoucí slova „Druhý autor ...“. Stačilo by říci „Pichaud a Thareauová doplňují...“. Kapitola č. 2.4 je nazvána „Sociální pracovník ve zdravotnictví“. Nemluví v ní ovšem o roli sociálního pracovníka (na rozdíl od zdravotně-sociálního pracovníka), ale popisuje činnosti v rámci sociální práce. Na s. 44 je použita zkratka PČR, aniž by bylo vysvětleno, co znamená. Řadu chyb najdeme v druhém odstavci na s. 46 – nedokončená věta, chybné oddělování vět v souvětí čárkou. Jiným příkladem je věta na s. 60 „Mezinárodní sdružení COEHRE se zabývá ... a z projektu vyplývá výsledků o České republice.“ Nespisovné je slovo „pokavad“ na s. 63. Výčet jazykových nedostatků práce není zdaleka úplný.

Zdroje jsou většinou dobře citovány a množství citované literatury v této bakalářské práci obdivuhodné. Chybí rok vydání Etického kodexu sociálních pracovníků ČR, z něhož autorka čerpala. Vzhledem k tématu postrádám některou ze zásadních publikací dr. Kalvacha, kterého autorka cituje jen zprostředkovaně (a vlastně nesprávně) odkazem na knihu Jiřiny Ondrušové. Na s. 61 neodpovídá citovaný text uvedenému citaci.

Shrnutí: Práce se nevyrovnává dobře s terminologií v oblasti zdravotně-sociální péče a má i po formální a jazykové stránce slabší úroveň. Oceňuji však dobře zvolené, velmi aktuální téma, a také orientaci v odborné literatuře, zejména pak zvýraznění role sociální práce při propouštění geriatrických pacientů do následné a domácí péče. Dobře jsou zpracovány kapitoly o metodách a přístupech v sociální práci s hospitalizovanými seniory a proces plánovaného propouštění.

Doporučuji předloženou práci k obhajobě a její hodnocení známkou **dobrý (E).**

Hana Janečková

Dne 1.6.2016

Otázky k diskusi:

1. Vysvětlete, proč nemůžete použít slovní spojení “geriatrický senior“?
2. Vysvětlete rozdíl mezi zdravotně-sociálním pracovníkem a sociálním pracovníkem ve zdravotnictví. Mají stejnou náplň práce nebo se od sebe nějak liší?
3. S jakými problémy v komunikaci při propouštění křehkého seniora z akutní lůžkové péče se nejčastěji můžeme setkat?